

Lektionsplanering

Årskurs:

Gymnasiet

Ämne:

Svenska som andraspråk

Tema:

Uttal: Dialektala skillnader

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Språkets struktur, språkliga normer och variationer är centrala inslag i kursen. Eleverna får möjlighet att jämföra svenska språket med egna modersmål och andra språk, vilket inkluderar att diskutera skillnader och likheter i uttal, betoning och intonation.
Betygskriterium (E)	Eleven kan formulera sig muntligt med viss riktighet och kan göra sig förstådd i vardagliga situationer. Eleven kan också visa viss medvetenhet om språkliga skillnader och dialektala uttryck.

Lärarledda instruktioner

Introduktion till dialekter (10 min)

- Informera om vad dialekter är och varför de finns.
- Ge exempel på olika svenska dialekter.
- Diskutera hur dialekter kan påverka uttalet.
- Fråga eleverna om deras erfarenheter av dialekter.

Lyssna på dialekten (10 min)

- Spela upp ljudklipp från olika svenska dialekter.
- Be eleverna att identifiera dialekten och var de tror den kommer ifrån.
- Diskutera elevernas svar och tankar kring dessa dialekter.
- Prata om skillnader i uttal mellan dialekterna.

Uttalsövningar (15 min)

- Öva på specifika ljud och uttalsvariationer i grupper.
- Ge eleverna exempel på ord som uttalas olika i olika dialekter.

- Diskutera och öva vad som kan vara utmanande med olika uttal.
- Ge feedback på elevernas uttal.

Avslutande diskussion (15 min)

- Diskutera vad eleverna har lärt sig om dialekter och uttal.
- Fråga hur de kommer att använda denna kunskap i sin språkutveckling.
- Sammanfatta lektionen med nyckelpunkter.
- Öppna för frågor och diskussion.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Dialekternas ursprung.** Diskutera varifrån olika dialekter kommer och varför. Det kan handla om historiska och geografiska faktorer.
- **Specifika uppfattningar om dialekter.** Många har föreställningar om vissa dialekter, och hur de uppfattas i samhället.
- **Skillnader i uttal.** Det är viktigt för eleverna att förstå skillnaderna mellan dialekter, särskilt om de har egna modersmål.
- **Dialektens påverkan på identitet.** Dialekt kan spela en stor roll i hur vi ser oss själva och hur andra ser oss.
- **Praktiska övningar.** Genom att öva praktiskt kan eleverna få en djupare förståelse för de teoretiska aspekterna av språket.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Dialekt	En variant av ett språk som talas inom ett visst geografiskt område, kännetecknad av speciella språkdrag och uttal.	Från latin: dialectus, vilket betyder 'språklig variation'.
Uttal	Hur ett ord eller en fras ljudas av talaren.	Från latin: pronunciato, vilket betyder 'uttalande'.
Betoning	Vikten som läggs på en stavelse eller ett ord när det uttalas.	Från grekiska: tonic, vilket syftar på tonhöjd i språk.

Diskussionsfrågor

- A. Hur påverkar dialekt hur vi uppfattar varandra?
- B. Kan en dialekt påverka våra möjligheter i livet? Hur i så fall?
- C. Vad betyder det för dig att använda din modersmål i relation till svenskan?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får i uppdrag att skapa en kort presentation om en specifik svensk dialekt. De ska inkludera exempel på typiska ord och fraser, samt information om dialektens geografiska och kulturella kontext. Presentationerna kommer att framföras inför klassen och följas av en diskussion.

Exit-ticket

Fråga	Svar
1. Vad är en dialekt?	En lokal variant av ett språk.
2. Ge exempel på två svenska dialekter.	Sjuhäradsdialekt och Skånska.
3. Hur kan dialekter påverka vår identitet?	Dialekten kan forma hur vi ser oss själva och hur andra ser oss.
4. Varför finns det så många dialekter i Sverige?	PGA av geografiska och historiska faktorer.
5. Vad är viktigt att tänka på när man lär sig ett nytt språk?	Att vara medveten om uttal och dialekter.
6. Kan dialekter skapa fördomar?	Ja, vissa dialekter kan uppfattas negativt.
7. Vilka skillnader finns det mellan dialekter?	Uttal, ordförråd och grammatik.
8. Hur kan vi använda vår kunskap om dialekter?	För att förstå andra och för att kommunicera bättre.

Hemuppgift

Eleverna får i uppdrag att skriva en reflektion om sin egen dialekt eller sitt modersmål. De ska beskriva hur språket och dialekten påverkar deras identitet och hur det känns att kommunicera på svenska. Reflektionen ska vara minst en A4-sida lång.

Citat

”Språk är inte bara ett verktyg för kommunikation. Det formar vår verklighet.” – David Crystal, 1997. Detta citat belyser hur språk, inklusive dialekter, påverkar vår uppfattning av världen.

Uppföljning

Tags: [Lektion](#)